

PETRU REZUȘ -
UN VEAC
DE LA NAȘTERE

pagina 3

IANCU
FLONDOR
LA ALBA IULIA

pagina 5

FESTIVALUL
"FOLKEVER"

pagina 6

LA STUPCA
LUI
PORUMBESCU

pagina 7

Nr.2

Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți

CRONICĂ

BUCOVINENE

Magazin etno-cultural

Iunie 2013

"POET AL POETILOR"

Cadran liric

CIREȘAR EMINESCIAN

Îndurerat de visele deșarte
Și istovit în lumea de amar,
Mihai, Poetul, a intrat în moarte
La jumătatea lunii Cireșar.

De-atunci păduri de brazi au plâns întruna
Și stele-au plâns în înfinit senin;
A tremurat în teii țării luna
Și-au plâns cireși cu lacrimi de rubin.

Au încăput în numai patru scânduri
Priviri ce au cuprins un univers;
Dar au rămas adâncile lui gânduri
Să dăinuie în veșnicul său vers!

Trecut-au ani ca nouri peste șesuri...
Sub vânturi reci atâtea vieți s-au frânt!
Dar s-a-mbrăcat cu-atâtea înțelesuri
Rapsodul – pân-la margini de pământ!

Luceferi nu-ncetează să se-nșire
În calda lume fără de hotar.
Poetul a intrat în nemurire
La jumătatea lunii Cireșar.

Clement ANTONOVICI

DE VORBĂ CU POETUL

Bună dimineața, Domnule Mihai Eminescu!
Zori de zi ce luminezi prin cuvinte
tei și lună, lac și codru
toate ale noastre, sfinte.

Bună ziua, Domnule Mihai Eminescu!
Soare arzând peste cuprinsul nemărginirii
Risipind diamante pe altarul iubirii.

Bună seara, Domnule Mihai Eminescu!
Luceafăr nestins pe bolta durerii,
Ființa unui neam ce l-ai dat neuitării.

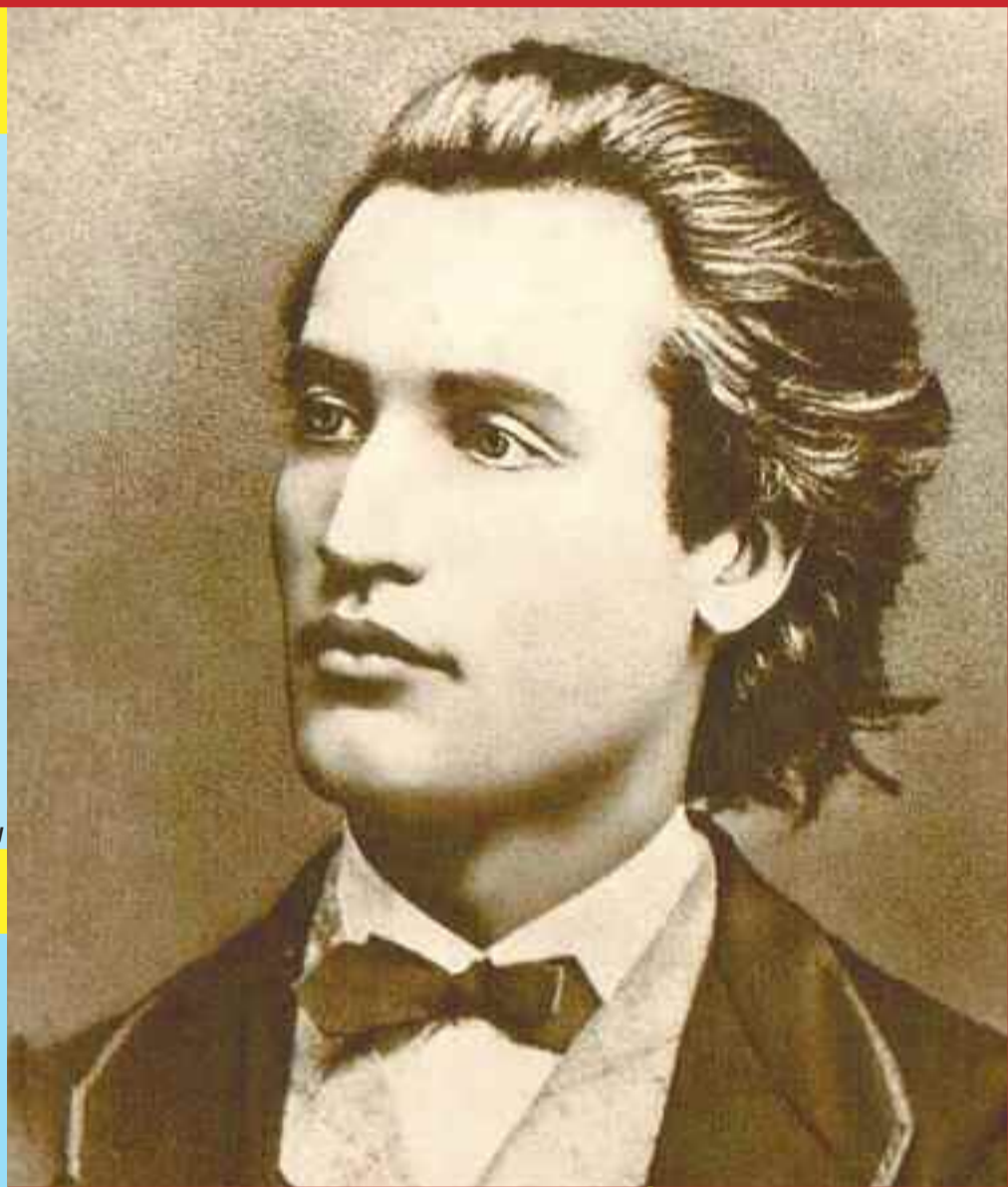
Astfel, dimineața, n-amezi, seară sau noapte
Gândului nostru-i trimiți tainice șoapte
Și nevoia de cerc rotund în nemoarte.

Paraschiva ABUTNĂRIȚEI

EMINESCIANĂ

Bat salcâmiile din aripe
Vântul frunza le-o trimite
Până se întoarce-n clipe.
Teii duhul și-l frământă
Tainic parcă ne cuvântă
Într-o limbă neînfrântă.
Stele se răsfrâng în lacuri
Suferința-i fără leacuri
De-or veni și-or trece veacuri.
Numai unul vremuiește
Duhu-i vremea păstorește
Umbra-i albă-n urmă crește...

Lucia NENATI OLARU

124 DE ANI DE LA TRECEREA ÎN ETERNITATE A POETULUI NAȚIONAL, MIHAI EMINESCU

La 1853 Simion Bărnuțiu (1808 - 1864) menționa: „Când va răsări est Luceafăr pe cerul Daciei, bătrânii ei vor întineri de bucurie, fetele ei vor corona cu flori pe îngerul care va cuteza a lua valul străin ce le întuneca, feciorii î-l vor purta în triumf ca pe un mare erou, care au șters macula străina de pre numele românesc, poporul li va eterna memoria cu mormânt de neuitare pe care î-l va înălța în inima sa cea recunoscătoare, ca restauratorului tinereilor limbei sale”.

Aceste cuvinte ale esteticianului român, unul din conducătorii revoluționarilor ardeleni, care s-au ridicat în 1848 la luptă pentru dobândirea libertății naționale și sociale, au fost scrise, când copilul, născut „sub semnul distinctiv al planetei Venus”, făcea primele încercări „să descopere lumea” în Ipoteștii plini de farmec. Slovele înflăcă-

ratului pașoptist izvorâte din inima lui curată în timpul studiilor la Universitatea din Pavia, au devenit profetice. Luceafărului „generația sa și cele următoare i-au consolidat monumentul nepieritor al geniului, cinstind poetul, gânditorul și vizionarul, modelatorul conștiinței românești pe care a înnobilit-o cu alese sentimente de dragoste de patrie și de neam, cu înaltele idei de dreptate socială și națională, de adevăr și frumos”.

O contribuție însemnată la opera de eternizare a memoriei despre „Dumnezeul verbului românesc”, care astăzi „cuvântă peste românii de pretutindenea și peste lume”, constituie apariția în 1990 la editura „Minerva” din București a părții întâia, intitulată „Viața”, a albumului „Eminescu. Un veac de nemurire”, alcătuit de Victor Crăciun, cunoscut eminescolog din România. **continuare în pagina 2**

Monumentele noastre

TROIȚA DIN BUDA-MAHALA

La numai câțiva kilometri de capitala Bucovinei istorice, în, stânga Prutului, în pitoreasca așezare Buda-Mahala își are gospodăria vrednicul român și bunul creștin Sain Măndrescu. Acest om care trăiește cu frica de Dumnezeu și după preceptele moralei creștine, care mai onorează portul popular și este încă păstrător de datini și obiceiuri străbune, a avut o copilărie grea și o adolescență zbuciumată. La frageda vârstă de 12 ani a rămas orfan de mamă. Ar fi vrut, după absolvirea școlii primare, să-și continue învățătura la Școala Medie din Boian, dar acest vis al lui nu și-a găsit realizarea, din cauza că tatăl său și mamă-sa vitregă aveau nevoie de ajutorul lui în gospodărie și la muncile câmpului. Până la urmă i s-a îngăduit să urmeze școala de mecanizare din localitatea hotineană Stăuceni. A devenit mecanizator de larg profil, s-a încadrat în câmpul muncii, apoi s-a căsătorit și soarta l-a hărăzit cu un băiat și cu o fata, care a devenit medic și lucrează la Spitalul de Urgență din capitala Ucrainei.

Ca om de mare omenie, cu autoritate, și ca gospodar de frunte în Buda-Mahala, el s-a aflat printre inițiatorii și sprijinatorii cu dare de mână a construirii bisericii "Sfântul Ștefan cel Mare" din satul său de baștină. Apoi, s-a gândit să mai săvârșească o faptă creștinească - să ridice, pe propriile cheltuieli, chiar la intrarea, dinspre Cernăuți, în sat, o Troiță în memoria budenilor masacrați în februarie 1941 la Lunca,

continuare în pagina 8

Restituiri

"POET AL POETILOR"

continuare din pagina 1

În studiul introductiv la această carte de zile mari Alexandu Pirn subliniază următoarele: „Recunoscut astăzi unanim drept cel mai reprezentativ poet român ... Mihai Eminescu este indiscutabil creatorul limbajului poetic românesc și expresia cea mai înaltă atinsă de spiritul creator al geniului”. Domnia sa releva că întreaga carieră literară a Marelui Poet numără doar șaptesprezece ani, pe parcursul cărora Lucașul fără de moarte a scris peste 800 de pagini de poezie, proslăvind istoria neamului, dragostea eternă și creația orală a poporului nostru.

Prețioasa lucrare, reușit ilustrată de domnul Vasile Blendea, un român cu suflet nobil și de o rară omenie, cuprinde paisprezece compartimente: „Părinții din părinți”, „Natala mea vâlcoară”, „Scripturile române”, „Floare albastră”, „Valurile, vânturile...”, „Deschidem coloanele...”, „Roma mică”, „Între mirajul Thaliei și muza Poesis”, „Trecutul și prezentul”, „Un vis de aur”, „Universul fără margini”, „Eu rămân ce-am fost: romantic”, „Lucașul”, „Cu gene ostenite”. În aceste capitole remarcabilul autor a oglindit cu lux de amănunte întreaga viață zbuciumată a unuia dintre cei mai iubiți fii ai umanității. Adevărul despre originea lui Gheorghe Eminovici și a Ralucăi lurașcu, nașterea viitorului poet, copilăria „de farmec plină” a copilului cu ochii visători, anii trăiți în „dulcea Bucovină”, drumurile prin țară cu trupele de teatru, primele încercări literare, studiile universitare la Viena și Berlin, perioada ieșeană și cea bucureșteană, trecerea în nemurire și-au găsit reflectare în cele circa 400 de pagini ale cărții scrise cu dragoste și talent, vădind rodul unei cercetări minuțioase și îndelungate ale izvoarelor referitoare la viața Lucașului.

Din Ipotești, „satul din legendă”, pornește Mihăiță Eminovici la vârsta de opt anișori spre capitala Bucovinei, aflată sub dominația habsburgică, pentru a fi în-

scris la școala National-Hauptschulle. Aici, purtând în suflet imaginea miraculoasă a meleagurilor natale cu „lacul codrilor albaștri” și basmul despre Călin, povestit de bătrânul prisăcar Miron cu vocea lui domoală și plină de vrajă, însoțit pe străzile cernăuțene de chipul dulce al mamei și de dorul de libertate, copilul, crescut în sânul naturii, a continuat să soarbă cu nesaț din izvorul nesecat al cunoștințelor. La acea instituție de învățământ, clădirea căreia se află și astăzi în orașul de pe malul Prutului, avându-i ca profesori pe Scarlat Weiacek de Voinski, Ioan Litviniuc și Ioan Zybaczynski, fiul căminarului a frecventat clasele a treia și a patra primare de la 1 septembrie 1858 până la 1 iulie 1860, fiind clasat de administrația școlii printre cei mai buni elevi.

Găzduit în casa lui Aron Pumnul, băiatul, care „avea o memorie excelentă și era de toți agreat”, adeseori „recitând pe de rost balade populare”, a făcut cunoștință pentru întâia oară cu revoluționarul pașoptist, sosit la Cernăuți cu zece ani înaintea lui Eminescu. Ilustrul dascăl a jucat un rol important în consolidarea viziunii despre lume a „poetului poetilor”.

Copilul „mic și îndesat, cu părul negru pieptănat de la frunte spre ceafă, cu fruntea lată, fața lung arcană, umerii obrăjilor puțin ridicați, ochii nu mari, dar vii, colorul feței întunecat, prin care străbătea însă rumeneala sănătoasă a obrăjilor”, își continuă studiile în toamna lui 1860 la Ober-Gymnasium, unde va învăța până în primăvara anului 1863, când pleacă spre Ipotești cu dor de casă în vacanța de Paști. El revine la Cernăuți abia în aprilie 1864. La acea vreme în orașul din Țara Codrilor de Fagi se afla trupa de teatru, condusă de Ștefania Tardini, spectacolele căreia, prezentate în clădirea fostului „Hotel de Moldavie”, s-au bucurat de un succes nemaipomenit.

Scriitorul Teodor V. Ștefanelli (1849-1920) menționa despre marele eveniment din viața culturală a românilor din ținut următoarele: „Venea publicul din toate unghiurile Bucovinei să asiste la reprezentații, iar studenții nu lipseau nicodată de la dânsese... Vedeam piese patriotice, naționale, auzeam o limbă frumoasă și cântece bine executate și astfel ne în-delețniceam și noi în declamațiuni și ne însuflețeam din piesele, alcătuite din istoria trecutului nostru. Toată învățătura

noastră în decursul celor opt ani de zile de liceu n-a avut atâta influență asupra dezvoltării noastre naționale, ca acest teatru”.

Nelipsit de la spectacolele trupei, tânărul Mihai, „atras brusc de fascinația teatrului”, hotărăște să se dedice „îmbietoarei muze”, pornind cu actorii spre Brașov și Sibiu. După o lungă călătorie prin țară, se întoarce la locul, unde a văzut lumina zilei, devenind funcționar la tribunalul din acest oraș, apoi la Consiliul Județean Botoșani. De aici el se îndreaptă în primăvara lui 1865 spre meleagurile carpatine, făcându-și apariția pe străzile cernăuțene cu sufletul încărcat de frumoase și neuitate impresii din Moldova și Transilvania, când trupa teatrală Tardini-Vlădicescu sfârșea a doua stagiune a reprezentațiilor sale în Bucovina. Eminescu se duce cu actorii, atras de vraja spectacolelor și ademenit de tainica voce a călătoriilor. Scriitorii români Gellu Dorian și Emil Iordache subliniază că „Eminescu nu năzuia spre marile capitale europene, ci spre satele și orașele românești, parcă voind mai întâi să-și descopere patria și poporul și abia după aceea să-și asume alte spații”.

Tânărul de cincisprezece ani a revenit la Cernăuți în toamna aceluiași an, după ce a străbătut „locurile unde se născuse „Miorița”, cu scopul de a-și continua studiile la gimnaziul din localitate ca privatist”.

Când zăpada acoperise glia strămoșească și sfântă cu o plapumă uriașă și albă, văruind acoperișurile caselor, accentuând argintul cupolelor bisericilor din oraș, iar gerul brodase pe sticla ferestrelor până păsării măiestre, marele gânditor al poporului nostru, care, împreună cu Hurmuzăcheștii și Ioan Gheorghe Sbiera, a pus fundamentul culturii românești în Bucovina, a închis ochii pentru totdeauna. Nicolae Dabija, cunoscut scriitor din Republica Moldova și autor al unor eseuri despre viața Lucașului, relatează: „La moartea iubitului dascăl, micul Mihai lacrimase prima dată în versuri - acea durere pricinuită de dispariția marelui Om și profesor preaiubit, fiind poate cea, care i-a atins întâia dată struna ce a scos mai apoi sunete atât de profunde”. Astfel, în noaptea, când a murit cărturarul Aron Pumnul, s-a născut poetul Mihai Eminescu.

Lungi și zbuciumate au fost drumurile geniului și martirului neamului dacic în cei 39 de ani, consacrați până la ultima su-

flare slujirii adevărului și Patriei. Despre pașii Lucașului, care au măsurat țara și Europa, s-a scris și se va scrie atât timp, cât va trăi omenirea și va exista Universul fără margini și fără sfârșit. M-am oprit în modestul meu articol la perioada cernăuțeană a copilului și adolescentului Eminescu, fiindcă iscusitul autor al albumului clarifica, după părerea mea, pentru toți oamenii de diferite naționalități și de bună credință din regiunea noastră o problemă, discutată ani în șir. Referindu-se la orașul, atestat pentru prima dată la 8 octombrie 1408 într-un hrisov al lui Alexandru cel Bun, domnitor al Statului Moldovenesc, în componența căruia intra și târgul de pe malul Prutului, domnul Victor Crăciun afirma: „Aici, Eminescu împlinea formalitățile celei de a doua școli a vieții: întâlnirea cu scrisul național și universal, care se adăuga primei trepte, primare, naturale și intuitive, deprins la Ipotești până la vârsta de șapte-opt ani. Școala sub privegherea lui Aron Pumnul îl maturizează brusc, gimnazistul acumulând între 1858 și 1863 cunoștințe docte și definitive pentru care alte minți s-ar fi trudit mai bine de un deceniu. Aici se așează mai întâi, pornind de la conceptul dascălului său patruzecioptist, stratul istoric și literar absolut trebuitor în tot ce va săvârși în curând.

Fără această școală trainică, fără „Lecturariul” lui Aron Pumnul, fără cărțile din biblioteca gimnaziștilor, pregătirea timpurie a poetului, întreaga lui dragoste de neam, de limbă, de obiceiuri ar fi întârziat, literatura lui s-ar fi zămislit mai greu și ar fi fost amânată manifestarea geniului, poate s-ar fi micșorat creația eminesciană cu câțiva ani buni de poezie. „Universitatea” Aron Pumnul a însemnat totul pentru începuturile lui Eminescu”.

În luna când cireșii dau în părg, marele poet al umanității trecea în nemurire, lăsând omenirii o neprețuită comoară - opera sa literară. După mulți ani, George Călinescu, eminescolog de vază, va conclud: „Ape vor seca în albie, și peste locul îngropării sale va răsări pădure sau cetate, și câte o stea va vesteji pe cer în depărtări, până când acest pământ să-și strângă toate sevele și să le ridice în țeava subțire a altui crin, de țaria parfumurilor sale”.

Petru GRIOR

BISERICA ALBĂ LA 640 DE ANI...

La 12 mai 2013 în frumoasa localitate din dreapta Tisei Superioare, Biserica Albă, în mod solemn, a avut loc o superbă manifestație închinată celor 640 de ani de la prima atestare documentară. În îndepărtatul Ev Mediu, această localitate pur românească a jucat un rol deosebit de activ în viața economică și politică al Maramureșului Voievodal, aparținând pe rând drăgoșeștilor, bogdăneneștilor și iar drăgoșeștilor fugăriți din Moldova de către primul domn al Moldovei-Bogdan I Maramureșanul... Localitatea, de fapt, a fost amintită în același document cu orașelele Buștina (Bușteni) și Veliki Bicikiv (Bocicoiul Mare), pe atuncea amintite ca „volohi”,acuma rutenizate, căci din ele o mare parte a populației românești a plecat odată cu Dragoș de Bedeu Descălecătorul și Bogdan Întemeetorul spre Moldova... Momentan Biserica Albă este una dintre cele mai prospere localități ale raionului

Rahău și a Maramureșului Istoric de Nord.

Au sosit aicea oaspeți dragi din toate colțurile fostului imperiu, căci nu puțini besermenii (așa sunt numiți locuitorii Bisericii Albe) s-au așezat și în alte părți, îndeosebi în România și Moldova. Ne-am bucurat mult de delegațiile din Cernăuți, Baia Mare, Satu Mare etc. A participat și domnul consul Corneliu Ionel Cibotaru de la Consulatul General al României la Cernăuți ,care prin prezența domniei sale a îmbogățit și mai mult fesivitatea. Domnia sa a dorit ca să depună o coroană de flori la bustul Marelui Eminescu din localitate, a transmis un mesaj de salut în două limbi pe care le cunoaște la perfecție și a împărțit și câteva cărți traduse în limba rusă al scriitorului român contemporan Dinu Săraru, o traducere care denotă înalta pregătire a acestui minunat domn - diplomat. Sperăm că i-a plăcut

Maramureșul nostru, mai ales că ne cunoaște realizările în ceea ce privește păstrarea identității noastre în chiar inima

Carpaților Păduroși.

Prof. Ion HUZĂU

AROMA ÎMBĂTĂTOARE A GUSTULUI BUCOVINEAN

La 26 mai a. c. în Grădina Publică "Taras Șevcenko" a fost evaluată luna gurmazilor organizată în orașul Cernăuți. La Festivalul gastronomic „Gusturile Cernăuțului” au fost anunțați învingătorii, și au fost propuse vizitatorilor bucate din bucătăriile naționale ale etnicilor care conlocuiesc în nordul Bucovinei.

Felurile de mâncare, propuse vizitatorilor de către reprezentanții diferitor naționalități, se aseamănă într-o măsură oarecare cu cele ucrainene. Bunăoară, pe masa germană erau clătite, care la prima vedere se aseamănau cu cele ucrainene. Însă acestea au fost găsite altfel.

Ana Skubețka, care a prezentat platourile germane, ne-a comunicat că în clătite a fost adăugată o linguriță de vodcă, ca ele să fie transparente și să nu se fărâme și doar prin aceasta se deosebesc de cele ucrainene.

I-au ospătat pe vizitatori cu mâncăruri naționale româniei, evreii, polonezii, armenii. Lângă fiecare masă stătea câte un ghid culinar.

Centrul Bucovinean de Artă Pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești din Cernăuți a prezentat bucătăria tradițională românească. Mâncăruri tradiționale românești, pe toate gusturile, cu mare iscusință au fost preparate de către gospodinele Elena Moraru din Godinești și Maria Purici din Ostrița.

Carina Pascar, care a prezentat bucatele naționale românești, a făcut chiar o ierarhie - ce și cum se servește, punând pe primul loc printre cele mai gustoase bucate românești - mămăliguța cu brânză și sarmalele pregătite la cuptor, pe care cu un pahar de vin românesc, ea a insistat să le guste toți vizitatorii, care din spusele lor a fost cel mai gustos.

La festivalul gastronomic au participat nu numai cernăuțeni, ci și foarte mulți oaspeți ai orașului, care pentru prima dată au

văzut o astfel de acțiune și ospitalitatea deosebită a bucovinenilor.

Marina a sosit din Syctyvkar (Rusia, Republica Komi): "... În aceste bucate sunt zarzavaturi. Puțină varză și multă umplutură. Pentru un om din nord aceasta este foarte important. E atât de frumos servit, e atât de gustos iar costumele populare sunt extraordinare. Pentru noi e ceva neobișnuit. Și concertele sunt deosebite! Am rămas încântată. Dar mă asigură organizatorii că încă n-am văzut tot".

Alături de mesele minorităților naționale au fost instalate corturile participanților la luna gurmazilor. Fiecare doritor a putut gusta frigărui, mămăligă cu brânză, diferite salate, băuturi. Între timp, pe scenă erau anunțați participanții la această acțiune.

Ruslan Sidlear, președintele juriului, ne-a destăinuit că fiecare participant s-a pregătit foarte bine de festival, a gătit cele mai alese bucate. Și, firește, membrii juriului sau cam pierdut cu firea, fiind nevoiți să aprecieze cele mai gustoase bucate din această diversitate.

Aprecierile au fost făcute după următoarele criterii: prezentarea, particularitățile gustative, asocierea de produse, creativitatea și noile rețete.

Premiul Mare a fost înmănat reprezentanților restaurantului „Gopaciok”, care a întrunit cel mai mare număr de puncte acordate de membrii juriului.

După ceremonia înmănării premiilor, când aerul era îmbibat cu aroma bucatelor alese și tradiționale, sărbătoarea „Gusturile Cernăuțului”, a continuat cu evoluările colectivelor artistice ale copiilor. Formația folclorică "Perla" a Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Române din Cernăuți a prezentat publicului spectator și vizitatorilor Festivalului o cunună de melodii bucovinene, care i-a încântat pe toți.

lurie LEVCIC

NOI VICTORII

Ca de obicei, Sărbătoarea creștină Sfinții Constantin și Elena aduce în orașul Bucecea, județul Botoșani, o nouă ediție a Festivalului de interpretare a cântecului popular moldovenesc „Satule, mândră grădină”. Ediția actuală, a 34-a la număr, s-a desfășurat la Centrul Cultural Bucecea sub egida Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Botoșani, a Consiliului și Primăriei Bucecea și s-a bucurat de finanțarea Consiliului Județean Botoșani.

În cadrul Festivalului au evoluat pe scenă peste 50 de concurenți din județele Moldovei, Regiunea Cernăuți și din Republica Moldova. Juriul l-a avut ca președinte pe maestrul Ioan

Cobălă, cunoscutul dirijor al Ansamblului artistic „Rapsozii Botoșanilor”, dar și muzicologi veniți de la Cernăuți și Chișinău.

Primarul Andron Țâmpău sa-a arătat optimist asupra modului în care a reușit organizarea evenimentului și mai ales mulțumit de prezența concurenților la festival. Chiar dacă premiul cel mare al festivalului este doar în sumă de 1000 lei, nu acest lucru a contat și contează pentru concurenți de-a lungul anilor. Festivalul de la Bucecea a devenit pentru cântăreții de muzică populară o rampă de lansare în domeniu iar obținerea trofeului a devenit o garanție că posesorul a pășit pe drumul consacării, a devenit un cântăreț de marcă și îl așteaptă celebritatea.

Printre concurenți au fost și solistele Formației folclorice "Perla" din cadrul Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești Cernăuți, Ana Maria Calancea, Maria Elena Fortuna și Serafima Tuliuluc, care au primit diplome de gradul I, II și III. După Festivalul de la Bucecea, Ana Maria Calancea și-a mai adăugat o diplomă în palmaresul său, la Onești, care participând la Festivalul Internațional muzical pentru copii "TIAMO".

Correspondentul nostru

Calendar

PETRU REZUȘ - UN VEAC DE LA NAȘTERE

S-a născut la 22 iunie 1913 într-o familie de țărani din Rădăuți. Părinții, Alexie și Domnica, oameni chivernisitori și cu frică de Dumnezeu, l-au îndrumat pe făgașul științei de carte, înscriindu-l, după terminarea studiilor elementare, la Liceul "Eudoxiu Hurmuzachi" din urbea natală. Luându-și, în 1931, bacalaureatul, el a hotărât să-și continue învățătura la vestita Facultate de Teologie din Cernăuți, cursurile căreia le-a urmat în perioada 1933 - 1935. În paralel, tânărul a frecventat și cursurile Seminarului Pedagogic Universitar din capitala Bucovinei, cu specializarea în psihologie și filozofie. După absolvirea Facultății de Teologie a fost hirotonit ca preot în Storojineț, dar, foarte curând, în calitate de bursier al Fondului Bisericesc din Bucovina, va pleca la studii de specializare la universitățile din Strasbourg, Oxford, Cambridge și Viena. În 1937 el și-a susținut doctoratul în teologie, dar n-a mai revenit la Cernăuți, unde ar fi fost încadrat în corpul profesoral-didactic al Facultății de Teologie și unde, desigur, îl aștepta o strălucită carieră universitară. În 1938 acesta s-a angajat ca profesor la Școala Teologică și la Liceul "Traian Doda" din Caransebeș, unde a rămas până în 1947 și unde a fondat și condus publicația "Altarul Banatului".

În aprilie 1947 a revenit, totuși, pentru o scurtă perioadă, în Bucovina. Și cum Facultatea de Teologie din Cernăuți era refugiată la Suceava, a devenit decan și, respectiv, prodecan al acesteia, predând cursuri de Apologetică și Morală. În legătura cu faptul că această facultate urma să fie desființată, teologul a plecat la București, unde a fost angajat profesor la Catedra de Teologie Fundamentală a Institutului Teologic din capitala României. Între anii 1948-1953 a fost directorul acestui institut de grad universitar, iar cursuri în cadrul acestuia a predat până în 1974.

Pe tot parcursul vieții sale, Petru Rezuș s-a remarcat ca un sprijinitor activ al mișcării național-culturale din Bucovina. În perioada studenției, de pildă, el a fost membru și președinte al Societății "Academia Ortodoxă" din Cernăuți, iar până la evenimentele dramatice din vara anului 1940, a făcut parte din Societatea pentru Cultura și Literatura Română în Bucovina. Apoi, fiind un om cu o solidă pregătire profesională și cu vaste orizonturi culturale, Petru Rezuș s-a impus și ca publicist de mare notorietate. Cu articole și studii de sinteză a colaborat intens la reviste teologice (printre care și "Candela" cernăuțeană) și literare din România, Statele Unite ale Americii, Canada ș.a.

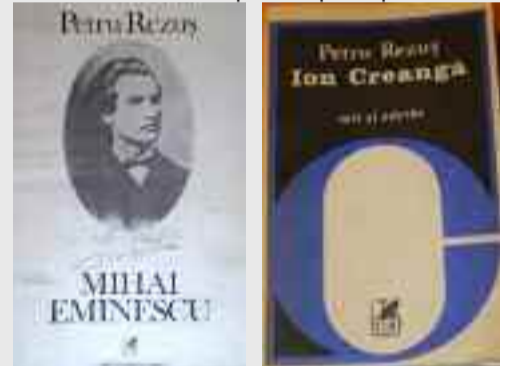
Ca apreciat om de știință, acesta a publicat lucrări din domeniul istoriei religiilor și teologiei fundamentale. De sub pana inspirată a lui Petru Rezuș au ieșit lucrările "Sinteza mariologică" (Cernăuți, 1938), Tradiția dogmatică ortodoxă, "Aspecte soteriologice", "Axiologia ortodoxă",

"Curs de teologie fundamentală", "Axiologia teologiei fundamentale", "Problematice teologiei fundamentale", "Argumente microfizice pentru dovedirea existenței personale a lui Dumnezeu", "Știința mărturisitoare de Dumnezeu", "Introducere în teologia dogmatică", toate acestea apărute în Banat, la Caransebeș, între anii 1939-1946.

Petru Rezuș a mai publicat volume de versuri și de proză, precum și un șir de romane cu priză la cititor. În 1973 a scos de sub tipar volumul "Poeme", în 1975 - volumul "La vaduri de vreme", în 1976 - cel intitulat "Trecere înaltă", în 1977 - placheta "Vama de aur", iar în 1983 - culegerea de versuri "Pe aripi". "Cositele Doamnei" (1980), "Războieni" (1980), "Dansul șerpilor" (1981) și "Dumbrava Roșie" sunt romanele istorice ale lui Petru Rezuș, care pe timpuri nu prea îndepărtate au putut fi procurate de către admiratorii talentului său și la Librăria "Drujba" din Cernăuți.

Membre titular al Uniunii Scriitorilor din România, Petru Rezuș a mai lăsat lucrări de istorie și critică literară: "Pe urmele lui Ion Creangă", "Ion Creangă. Mit și adevăr", "Mihai Eminescu", "Aron Pumnul" și altele.

Folclorul l-a preocupat pe Petru

Rezuș, în mod deosebit încă din anii tinereții. Culegându-l direct de la informatori, el a devenit posesorul unei impresionante colecții de folclor bucovinean, iar în 1972 a tipărit la București o parte din această colecție sub titlul "Folclor din Moldova" (vol.IV) și în același an a editat la București volumul "Dochița împărătița. Basme și poezii populare din Țara de Sus". A urmat, în 1973, culegerea de basme "Frumoasa Frumoaselor", iar în 1976 a văzut lumina tiparului volumul "Blana ursului din pădure". În 1974 folcloristul a mai publicat și culegerea de proverbe populare "Dacă poți râde, să râzi".

Pe unde l-ar fi purtat pașii, Petru Rezuș trăia cu gândul la Bucovina, la urbea sa natală și numai din marea lui dragoste față de aceasta i-a consacrat două lucrări elogiate, la timpul lor, de către specialiștii în domeniul respectiv - "Biserica Bogdan Vodă din Rădăuți (1948) și "Contribuții la istoria orașului Rădăuți" (1975).

Petru Rezuș, bucovineanul cu multiple preocupări ținând de domeniul științei și culturii, este prezentat de către Marian Popa în "Dicționarul de literatură română contemporană" (pag.474) și de către Iordan Dăcu și S.G. Stoescu în "Dicționarul folcloriștilor" (pag.372-373).

Omul care a avut o viață îndelungată și o prodigioasă activitate științifică și literară a decedat în București în ziua de 5 mai 1995.

Dumitru OPRȘAN

TRECUTUL ÎNDEPĂRTAT AL SATULUI OPRIȘENI ÎN LUMINA IZVOARELOR ARHEOLOGICE

continuare din nr. 1

Uneltele din bronz au jucat un rol important în viața oamenilor, însă ele n-au putut să scoată definitiv din folosire obiectele din piatră. Astfel, pe lângă un topor celtic din bronz (care s-a pierdut) au fost găsite ciocane, topoare din piatră, perforate, din epoca bronzului, epocă care la Oprișeni a fost mai puțin cercetată. În așezările de pe teritoriul Oprișenilor cultura Hallstatt a fost succedată de cultura tumulilor carpatici, cultură care a cuprins teritoriile din Carpați, regiunea dintre Siret și Prut, continuând spre est. Această cultură datează din secolele II-V e.n. și urmele ei pot fi întâlnite pe terasele inferioare și mijlocii ale râulețelor din sat. În timpul unor cercetări supraterestre a fost adunat un mare număr de obiecte din ceramică, fapt ce a înlesnit identificarea locurilor pe care s-au aflat așezările acestei culturi. Ea a fost răspândită în partea de nord a satului, pe malurile drept și stâng ale Cotovățului, în Staniște, Dolini, Vulparie și lângă REDIU. A fost răspândită de asemenea și în centrul de azi al satului, pe malul pârâului Oprișanca. Pe o terasă superioară a acestui pârâu loc pe care s-a aflat o așezare a acestei culturi cuprinde o suprafață de până la 3 hectare, și arată astfel de parcă ar fi fost împrejmuit cu valuri de pământ. Anume acolo s-a găsit multă ceramică datând din perioada respectivă. Vasele sunt de diferite dimensiuni, de culoare cenușie, neagră și roșie, fiind realizate la roată sau modelate cu mâna și ornamentate cu linii ondulate pe orizontală în mai multe rânduri.

Ceramica este lucrată cu mâna dintr-o pastă groasă, cu ingrediente diferite, precum șamota, nisipul, grăunțele de calcar, pietrișul mărunțit etc. De obicei, arderea acestei ceramici a fost de calitate proastă. După materialul descoperit și cercetat, putem afirma că vasele (oale, căni, capace) au fost, conform dimensiunilor lor, mici și mijlocii. S-au întâlnit, dar mai rar, și recipiente de mari dimensiuni. Acestea au fost găsite pe Oprișanca, pe lanul de la Pilipeac având pare-se drept destinație, păstrarea cerealelor. Uneori, în timpul cercetărilor arheologice, apar la suprafață și țevi din ceramică.

Producția locală de ceramică lucrată cu roata atestă o puternică influență romană. Tehnica și formele au caracteristici care aproape se identifică, cu cele romane. Monumentele funerare sunt tumulii plasați pe un loc mai înalt din preajma așezării respective, la aproximativ 0,5-1 km. Un asemenea tumul se află în sudul satului,

cam la 1 km de așezarea de pe Oprișanca, fiind situat pe o colina cu înălțimea de 453 m. Locul se numește "În Deal", iar movila, de pământ, este rotundă. Ea atinge înălțimea de 1m, cu diametrul de până la 8 m. În jurul ei este săpat un șanț. Movilele care au fost descoperite în aceste așezări au în jurul lor un strat de pietriș sau de pietre mai mari. Evident, poate fi vorba de incinerări, însă practicile funerare au fost diferite și variate. Prin cercetările efectuate s-a putut dovedi că locuitorii așezărilor tumulilor carpatici se îndeletniceau cu agricultura și creșterea animalelor. Ei cultivau grâu, orz, ovăz, miei, pomi fructiferi, creșteau vite cornute mari, cai, porci, capre și oi, precum și păsări de curte. Descoperirea cuptoarelor de ars oale este o mărturie a faptului că ceramica era produsă pe loc și nu era adusă din altă parte. Iar descoperirea fusaielor sau a greutăților de la războaiele de țesut ne vorbește despre practicarea unor meșteșuguri casnice.

Până în prezent savanții n-au dovedit cu exactitate cine au fost purtătorii acestei culturi. Unii afirmă ca ar fi vorba despre tribul dacic al carpilor, pomeniți în scrierile autorilor antici. Alții sunt de părerea că purtătorii culturii tumulilor au fost reprezentanții unor populații mixte getodace și protoslave. Practic nu dispunem de nici un fel de informație privind istoria locală din perioada secolelor V-VIII. Acei care cercetează unele fragmente de vase susțin că ele ar fi fost confecționate în secolele VIII-XII, însă acest lucru nu poate fi afirmat cu precizie.

În diferite părți ale satului au fost cartografiate o mulțime de situri care păstrează urme de locuire. Obiectele medievale provin în cea mai mare parte din centrul satului actual. Secolului al XIV-lea îi aparține ceramica de culoare cenușie și portocalie, cu ornamente încrustate, precum și un vârf de plug din metal. În lungime acest vârf de plug are 17 cm, iar lățimea lui este de 12 cm. În partea de sus, la mijloc, are o gaură, prin care se fixa cu o țință de corpul de lemn al plugului. Marginile de sus sunt îndoite înăuntru, din ambele părți, pentru a cuprinde partea plugului de care se fixa cuțitul.

Bogată în materiale arheologice este perioada cuprinsă între secolele XV-XVII, perioadă ce coincide cu epoca de consolidare și înflorire a Moldovei medievale. Din această perioadă dispunem de fragmente de ceramică, de diferite dimensiuni, de culoare cenușie deschisă și roșie, de-

corate cu ornamente fine. În cea mai mare parte vasele au fost modelate la roată. Ornamentele de pe ele au fost realizate în linii drepte și ondulate cu ajutorul unui cuțit special. Ornamentele se află în partea superioară a vaselor, adică la gura lor sau de la gură până spre mijloc.

Liniile ondulate sunt așezate în rânduri, unele sub altele, sau o linie ondulată este urmată de una dreaptă și tot așa. În cea mai mare parte vasele sunt de culoare roșie sau au o nuanță de cafeniu-închis. În general, ceramica din secolul al XVII-lea este cenușie, iar ornamentele de pe ele constau din puncte și din figuri geometrice. Cioburile descoperite sunt fragmente de pahare, căni, ulcele, străchini, vase mari, dar și de capace la unele din acestea. Arse în cuptor, vasele erau de calitate înaltă și aceasta este dovadă că meșterii olari de odinioară se pricepeau cum să aleagă și cum să combine materialul din care le modelau. Este interesant faptul că ornamentele de pe vasele din secolul al XVII-lea erau adâncite cu ajutorul unor forme speciale (clișee) atunci când pasta era încă umedă.

Printre obiectele din metal descoperite în aria satului se evidențiază un vârf de lance din secolul al XVI-lea. Lungimea acestuia este de 25 cm, însă partea lamei, ce s-a păstrat, e de numai 8 cm. Pe suprafața acestei lame se disting câteva linii reglate, îndreptate în sus, dar în părți opuse.

În august 2004 gospodarul Gheorghe Nicoară, trebăluind prin curte, a găsit un vârf de sulită din secolul al XV-lea, având lungimea de 16 cm și lățimea lamei de 3,5 cm.

În 1999 pe malul drept al Oprișancăi, chiar în vatra satului, a fost găsit un groș moldovenesc din timpul domniei lui Bogdan al III-lea (cel Orb, 1504-1517). Bătut din argint, groșul are pe avers stema Moldovei, bourul cu steaua cu cinci colțuri între coarne, în partea stângă o rozetă, iar în dreapta semiluna. Aversul este încadrat de o inscripție "...". Pe reversul monedei, în centru, este imprimat un scut cu cruce, apoi continuă inscripția. Diametrul monedei e de 18 mm, greutatea ei fiind de 0,3 gr. Această monedă emisă în timpul lui Bogdan Vodă este unică de acest fel descoperită în cuprinsul actualei regiuni Cernăuți. Cercetarea ei și a inscripțiilor de pe ea ne duce la concluzia că moneda ar face parte din tipul II al monedelor emise de acest domn al Moldovei. Monedele de pe timpul lui Bogdan al III-lea sunt astăzi monumente numismatice și ele țin de etapa finală a baterii monedelor la Suceava. E de menționat faptul că baterea monedelor de către acest urmaș al lui Ștefan cel Mare se face într-o perioadă complicată pentru statul moldovenesc. Politica monetară a domnului devenise nestabilă și aceasta s-a răsfrânt negativ asupra statului. În loc să pună în circulație o monedă de calitate înaltă, așa cum procedase tatăl său, domnul nu a putut satisface cerințele pieței interne. Analiza materialului din care erau turnate monedele în acea perioadă și a circulației banilor în regiunea dintre Siret, Prutul de Sus și Nistrul Mijlociu confirmă faptul că în perioada respectivă aici erau mai mult întrebuițate monedele poloneze și lituaniene. Și despre aceasta vorbesc cu prisosință comorile descoperite în localitățile zastavnene Verbăuți și Doroșăuți.

Descoperirea numismatică de la Oprișeni ne dovedește că o parte din monedele din timpul lui Bogdan al III-lea circulau pe piața internă și acest fapt ne permite să tragem concluzia că la începutul

secolului al XVI-lea în Moldova se depuneau eforturi ca politica monetară justă și echitabilă să asigure dezvoltarea economică a statului.

În primăvara anului 2005 un gospodar din Oprișeni a descoperit pe ogorul său o monedă de aur, de proveniență maghiară, datând de la sfârșitul secolului al XIV-lea. Moneda a fost probabil bătută de regele Ungariei, Ludovic I. Moneda avea în diametru 22 cm, iar greutatea ei era de 0,4 gr. Pe avers era înfățișat regele Ungariei, iar pe revers - sfânta ocrotitoare a maghiarilor. Moneda n-a putut fi cercetată în minuțiozitate, fiindcă acel care a găsit-o, a vândut-o.

Despre descoperirea monedelor și a unor podoabe de preț în sat circulau mai multe legende. De pildă, se vorbește că odată, mai demult, cineva ar fi descoperit un ulcior plin cu bani de aur și de argint. O alta legendă glăsuiește ca în 1941, scoși la săpat tranșee, câțiva panțireni de-ai noștri și niște militari sovietici ar fi găsit în pământ o coroană de aur și numeroase monede.

În cele mai dese cazuri pe teritoriul satului sunt descoperite monede austriece, ungare, rusești, din perioada anilor 1700-1800 - confecționate din aramă. Au fost, de asemenea, găsite și monede de argint din a doua jumătate a secolului al XVIII-lea.

În toamna anului 2002, pe teritoriul satului s-au găsit două inele cu pecete din sec. XVII-XIX, pe care le-ar fi putut purta niște oameni bogați din partea locului. Pe una din peceti sunt foarte fin încrustate inițialele I.H. (Iisus Hristos), separate de o frumoasă cruciuliță.

Printre alte descoperiri răzlețe se află un vârf de săgeată din sec. al VII-lea, o sabie și un cuțit de pușcă, ambele datând din secolul al XVIII-lea. Cea mai mare parte a obiectelor adunate sunt din sec. XIV-XVII și acestea au fost găsite în centrul satului de azi.

Pe baza materialelor arheologice descoperite în fostele așezări de pe teritoriul actual al Oprișenilor, mai ales cele ce ilustrează epoca medievală, am putut trage concluzia că în trecut populația fusese concentrată pe ambele părți ale pârâului Oprișanca, fiindcă acolo se aflau și atelierile meșteșugarilor, cuptoare de topit metal și fierării în care metalul era prelucrat. Deci, materialul arheologic ne vorbește despre viața și activitatea strămoșilor noștri îndepărtați, despre multe lucruri care nu au fost cunoscute, dar care întregesc cadrul istoric al acestui sat ce a existat și s-a dezvoltat în regiunea dintre Siret și poalele Carpaților, din timpuri străvechi.

Nicolae BODNARIUC

IANCU FLONDOR LA ÎNCORONAREA REGELUI FERDINAND LA ALBA IULIA

Prin hotărârea din 24 august 1922 a Consiliului de Miniștri al României, întrunit la Sinaia, încoronarea regelui Ferdinand și a reginei Maria trebuia să aibă loc în inima Ardealului, la Alba Iulia. Acest eveniment, care urma "să consfințească pentru vecie unirea tuturor românilor sub sceptrul regelui Ferdinand", era planificat să se desfășoare în ziua de 15 octombrie 1922, la Catedrala Întregirii. Cu acest prilej, pe coroana de oțel a regelui Carol I, care amintea de biruința și jertfele românilor din 1877 la Plevna, au fost adăugate însemnele Basarabiei, Bucovinei și ale Transilvaniei, ceea ce simboliza actul Unirii tuturor provinciilor românești în istoricul an 1918 și ctitorirea României Mari.

Cu această fericită ocazie, regele Ferdinand a dat o proclamație către țară, în care releva următoarele: "Punând pe capul meu, în această străveche Cetate a Daciei Romane, coroana de oțel de la Plevna, pe care noi și glorioasele lupte am făcut-o pe veci Coroana României Mari, mă închin cu evlavie memoriei celor cari, în toate vremurile și de pretutindeni, prin credința lor, prin munca și jertfa lor au asigurat unitatea națională, și salut cu dragoste pe cei care au proclamat-o într-un glas și simțire, de la Tisa până la Nistru și

până la Mare".

La festivitățile încoronării de la Alba Iulia au participat reprezentanți ai peste 20 de țări din Europa, din Statele Unite ale Americii și Japonia, iar acest fapt însemna, la acea vreme, larga recunoaștere internațională a constituirii statului unitar român. Fără îndoială, la sărbătoarea încoronării regelui Ferdinand și a reginei Maria au sosit parlamentari, oameni politici, soli ai tuturor provinciilor românești, printre care și Bucovina.

Delegația bucovineană a fost condusă de Iancu Flondor, omul integru, omul de desăvârșită puritate sufletească, care în timpul luptelor politice n-a știut de compromisuri, omul ce a fost principalul artizan al Unirii Bucovinei cu România. Odată cu invitația oficială, Iancu Flondor, care în primele două decenii ale secolului XX a reprezentat în Bucovina conștiința românească luptătoare, a primit și Planul de circulație a parlamentarilor și delegaților ce aveau să sosească la 15 octombrie 1922 la Alba Iulia de la Catedrala Reîntregirii - la Sala de banchet, de această sală - la Tribune și la Sala Teatrului, plan descoperit în arhiva personală a arhimandritului Ortizie Popescu, coleg cu Ciprian Porumbescu la Facultatea de Teo-

logie din capitala Bucovinei, membru activ în comitetul "Arboroasei" cernăuțene, arhivă păstrată de fiica dărzului arborosean Felicia Gerowski.

Iancu Flondor, care încă la 18 noiembrie 1918, pe când era președinte al Guvernului Bucovinei, fusese decorat de către regele Ferdinand cu ordinul Coroana României, în gradul de Mare Cruce, a pornit cu mult entuziasm spre Alba Iulia, capitala Unirii. Omul care a servit cu devotament colectivitatea românească din Bucovina și a condus-o, înfruntând primejdii, la Unire, nu avea dreptul să lipsească de la solemnitățile încoronării regelui tuturor românilor. Dar, ajuns la Alba Iulia, entuziasmul lui s-a schimbat în dezamăgire. În jurul lui domnea o atmosferă de răceală și n-a prea fost acolo băgat în seamă de somitățile sosite de la București. Într-un fel, Iancu Flondor s-a simțit marginalizat. A înțeles că izolarea i se trăgea de la atitudinea plină de revoltă față de moravurile politice dâmbovițene care începeau să pătrundă în solul Bucovinei. În Sala de banchet aproape că a rămas neobservat. În Sala Teatrului el, unul dintre principalii ctitori ai României Mari, n-a fost poftit să stea în primul rând, fiindcă îi fusese repartizat un loc tocmai în rândul 24! Meritele lui erau în acel moment șterse ca și cu un burete. Drama lui sufletească s-a accentuat și nu mai ardea de dorința de a participa a doua zi la spectacolul de la Arcul de Triumf din București, spectacol care avea să evoce lupta poporului român pentru unitatea statală. Referindu-se la acele momente tragice din viața ilustrului bucovinean, marele savant filolog Grigore Nandriș avea să constate: "Când vremea luptelor și primejdiilor a trecut, când s-au deschis banchetele de veselie și triumf, la masa vieții publice s-au înghesuit flămânzii, care n-au riscat nimic în luptă și cărora li se deșteptaseră poftă de eroi naționali după ce încetase lupta. Iancu Flondor s-a retras să le facă loc și nu vom insista asupra a ceea ce a urmat, căci sunt lucruri prea dureroase, ca și pierderea prea timpurie a marelui bărbat Iancu Flondor".

Iancu Flondor, marele vizionar, care a crezut, după expresia aceluiași Grigore Nandriș, în idealul național integral, atunci când politicienii practici se înpăimântau de acest gând, s-a retras la conacul său din Storojineț, părăsind cu totul viața publică. La 15 februarie 1924, când Iancu Flondor se afla în completă izolare, Ministerul de Război al României l-a decorat cu "Crucea Comemorativă a războiului 1916-1918", fără barete. Nu știm dacă această distincție i-a provocat o oarecare bucurie, dar știm că precum "în luptele politice el n-a cunoscut concesiunea, în lupta socială el n-a cunoscut compromisul cu minciuna și cu imoralitatea". (Grigore Nandriș). La

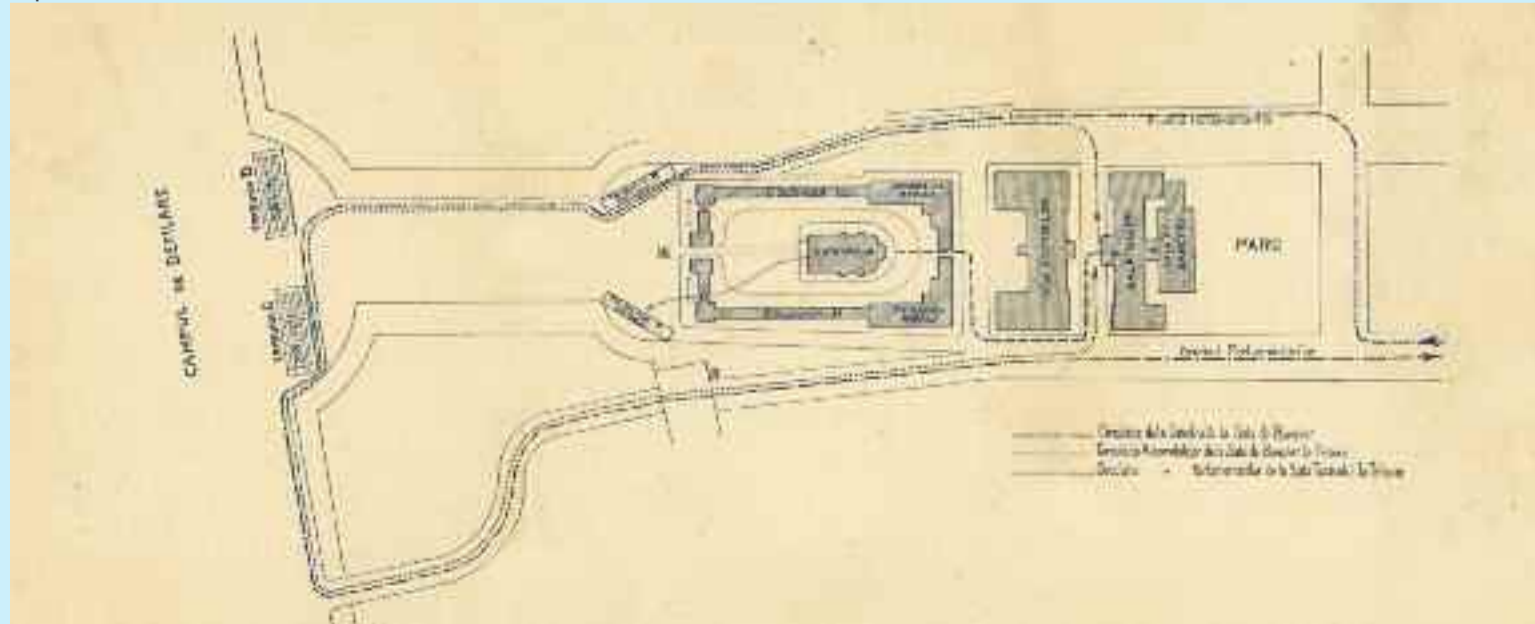
numai opt luni de la acest eveniment, existența pământească a "boierului de la Storojineț" a fost curmată. Avea în momentul pornirii sale pe drumul neîntoarcerii doar 59 de ani! La funeraliile de la Storojineț regele Ferdinand a trimis o frumoasă coroană, amintindu-și, poate, ca într-o vreme nedreptățitul Iancu Flondor îi fusese sfetnic de taină.

Despre Iancu Flondor, acel unionist înflăcărat, care nu s-a învrednicit, ca și alți ctitori ai României Mari, să aibă, spre amintirea generațiilor viitoare, un bust la Alba Iulia, unde a fost încoronat regele tuturor românilor, Nicolae Iorga scria: "În zilele când o mare parte din frunzașii Bucovinei românești rătăcise în pribegie, când atâta vlagă a țării e oprită sub steagurile capitulării, când rutenismul ucrainean întindea o mână lacomă până la Suceava și avangarda sa obișnuită a bolșevismului prădalnic începea hăda operă a jafului, din nou românismul din jurul mormintelor românești s-a strâns în jurul lui Iancu Flondor și voința celor din cripte prin glasul lui a chemat oastea română liberatoare. Cu adâncă recunoștință mulțumim omului întreg și neînfricatului român".

Oare nu e timpul ca, în semn de recunoștință adâncă, să fie corectată o greșeală istorică, adică să fie ridicat la Alba Iulia bustul luptătorului bucovinean, care prin dârzenia și intransigența lui și-a adus obolul la făurirea statului național unitar român? Doar Alba Iulia este considerată de românii de pretutindeni capitala Marii Uniri de la 1918.

Dumitru COVALCIUC

Muzica și poezia anotimpului

DE LA MIORITICUL DUREROS DE DULCE - LA EXPRESIA TINEREȚII MELE

Poate că se putea numi pe românește - Folchievăr - poate se putea numi altfel. Singurul festival internațional de muzică folk și poezie din țară, care are ca scop, printre altele, promovarea Bucovinei cu

valorile ei culturale cu tot, cu sunet și cuvânt. A luat naștere într-o gară. În gara unde se inaugura în anul 1986 – anul nașterii mele – linia ferată Siret - Adâncata (unea Bucovinele). Festivalul a apărut atunci când pe linia ferată nu mai cânta niciun tren de legătură, nu se mai auzeau pașii grăbiți ai navetiștilor, ai nepoștilor însetați de bunici, dar acolo unde vibrația oamenilor cu locul și muzica, făceau dintr-un gând al despărțirilor, unul al regășirilor. American dream-ul din esență a Folkeverului se poate traduce limpede ca fiind o metodă mai mult acustică decât scriptică, pentru a aduce aproape tineri, pentru a reînvia spiritul bucuriei în grup, pentru a rezona cu o mulțime, măcar o dată pe an. Nu ai nevoie de foarte multe, nu ai nevoie decât de suflet.

Festivalul de sunet și cuvânt al Bucovinei Mari, traduce în mare parte ideea reconstrucției spiritului uman, încercând în mică măsură răsturnarea criteriilor de valoare în defavoarea maselor. Principiul de

promovare pe bază de selecție, aducerea în fața publicului a unor numere care împart genul în influențe muzicale și poetice, diversificarea meniului cultural-artistic. Toate. Toate sunt în favoarea celor care aleg să se descarce emoțional într-o zi cât pentru un an, în mod pozitiv și vizibil cu bucurie.

Folkever a ajuns la ediția a cincea și reușește, an de an, să aducă laolaltă oameni. Să redescopere valorile trecute, să descopere tineri care promit ca genul să nu moară. Am ales ca la această ediție, la Siret și la Cernăuți, să ajungă artiști prin cântecul cărora să rămână vie amintirea unui festival care ușor, ușor, și-a făcut loc pe scena mare a evenimentelor cu impact socio-cultural crescut. În ordine aleatorie, la Folkever vor ajunge anul acesta, Cristian Buică (pentru a ne spune cum e destinația când vine toamna), Vasile Mardare (care va povesti despre țiganca de la semafor), Mircea Rusu Band (care va pune punctul pe iarba verde de acasă), Dan Vană (care ne va spune că dacă am privi la

tablou și nu la ramă, și lumea ar fi poate, cum ar trebui), poetul George Stanca (el ne va spune povești cu iubire de femeie în toate felurile), Dinu Olărașu (el ne va readuce aminte când trenurile pleacă de la gară), Grup Folk Clasic (ne va spune ruga pentru fiul lor), Florentin Budea (care ne va îndemna fetele frumoase spre a le face mirese), Ovidiu Scridon (ne va arăta toate lucrurile bune dintr-o zi), trupa Icarus (ei ne vor purta prin vremuri cu haiduci și hangițe), Mihai Boicu (ne va desface în metafore și iubire), Cosmin Vaman (ne va spune cele mai frumoase cuvinte care au stat vreodată în sufletul său) și nu în cele din urmă invitatul din Bucovina de Nord – Serghei Lebedi.

Una peste alta, un eveniment care nu se va reduce doar la muzică și poezie. Un spectacol al artelor, unde vom avea de la lansări de albume și volume de poezie, la expoziții de fotografie, grafică, pictură, etc. Un show pentru toate vârstele și gusturile. Vă pot îndemna să nu ratați niciuna din cele trei zile de spectacol, 28, 29, 30 iunie.

REGULAMENTUL FESTIVALULUI INTERNAȚIONAL DE MUZICĂ FOLK ȘI POEZIE "FOLKEVER"

I. OBIECTUL ȘI SCOPUL FESTIVALULUI

Festivalul „Folkever” este conceput ca o manifestare artistică și culturală care se adresează tinerilor cantautori de muzică folk și tinerilor poeți români, din țară și străinătate.

Festivalul are drept scop descoperirea și promovarea de noi talente interpretative și de creație ale muzicii folk și ale poeziei.

II. ORGANIZAREA ȘI DESFĂȘURAREA FESTIVALULUI

Festivalul Național de Muzică Folk și Poezie FOLKEVER, Ediția a V-a, se va desfășura anul acesta în perioada 28, 29, 30 iunie și este organizat de către Asociația pentru Cultură și Solidaritate „Peter Tomaszek” din Siret, în parteneriat cu Centrul Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești din Cernăuți, cu sprijinul Consiliului Județean Suceava, Primăriei orașului Siret și al Consiliului Local Siret.

III. CONDIȚII DE PARTICIPARE

Concursul de muzică folk „Folkever” din acest an nu va avea loc. Fiind ediția a V-a, va avea loc o gală aniversară Folkever 5 ani unde vor fi invitați tinerii câștigători din anii precedenți. În vederea participării la secțiunea de poezie, cei interesați vor trimite până la data de 20 iunie 2013, pe adresa de e-mail, următoarele:

▪ Un număr de 5 creații personale, tehnoredactate cu font Times New Roman, caracter de 12; pe fiecare pagină se va trece un moto reprezentativ pentru concurent ;

▪ Un CV al participantului;

▪ Copie după cartea de identitate/ pașaport;

Concursul se va desfășura online. Creațiile vor fi dezbătute de un juriu de specialitate. Câștigătorul trofeului pentru poezie va fi invitat la Siret pentru a lua parte la toate acțiunile din cadrul festivalului și își va prezenta creațiile în fața tuturor celor prezenți. Concurenților câștigători li se va comunica telefonic rezultatul preselecției, până la data de 25 iunie 2013. Prezența la Siret se va face în ziua de 29 iunie 2013, cel târziu ora 12.00 la Siret. Se vor asigura condiții de masă și cazare.

IV. JURIUL ȘI PREMIILE FESTIVALULUI

Juriul are în componența sa personalități ale muzicii de gen și poeți consacrați. Deciziile juriului sunt inatacabile. Juriul se va afla sub directa coordonare a președintelui juriului de concurs. Clasamentele finale sunt confidențiale și vor fi făcute publice numai pe scena galei laureaților. Pe baza punctajelor finale va fi atribuit Trofeul Folkever pentru poezie.

Și la această ediție a festivalului pot apărea premii din partea sponsorilor sau a partenerilor. Valoarea premiilor este cea efectivă, care rezultă după aplicarea coeficientului de impozitare. Premiile vor fi înmânate de către președintele juriului, în prezența organizatorilor, în cadrul unei festivități care va fi urmată de o gală a laureaților și, separat, de recitaluri extraordinare susținute de invitați.

Fiecare participant în concurs va primi o diplomă de participare.

pagină realizată de Ioan MATEICIUC, Siret

LA STUPCA LUI PORUMBESCU

În perioada 31 mai - 2 iunie, sub egida Consiliului Județean Suceava, prin Centrul Cultural "Bucovina", în Suceava și comuna Ciprian Porumbescu s-a desfășurat ediția a III-a a Festivalului European al Artelor "Ciprian Porumbescu", în cadrul căruia a fost organizat un simpozion de muzicologie cu lansarea volumelor II și III din trilogia muzicologică "Ciprian Porumbescu necunoscut", dar și două recitaluri camerale extraordinare susținute de pianista Doina Grigore și de violonistul Lucian Reuț de la Universitatea de Arte "George Enescu" din Iași.

Festivalul European al Artelor "Ciprian Porumbescu" a inclus de asemenea un spectacol folcloric și coral, care a reunit formații profesionale și de amatori din județele din țară, dar și din regiunea Cernăuți.

Duminică după-amiază, pe scena din curtea Muzeului Memorial "Ciprian Porumbescu", din Stupca, în cadrul spectacolului folcloric și coral, alături de Corala Parohiei "Sf. Vineri", Corala "Academica" din Câmpulung Moldovenesc, Grupul folcloric "Dor" de la Moara, Ansamblul "Teodor T. Burada" al Universității de Arte "George Enescu" din Iași au evoluat și colectivele Centrului Bucovinean de Artă pentru conservarea și promovarea culturii tradiționale românești din Cernăuți: Soliștii Grupului folcloric - "Perla", Grupul vocal-folcloric "Țărăncuța" din satul Marșinți, raionul Noua Sulița și Corul Codrii Cosminului din satul Hrușeuți, raionul Hliboca. A încheiat evoluarea artiștilor din regiunea Cernăuți cu o cunună de melodii populare și un

Sergiu NICORICI

fragment din obiceiul de nuntă bucovineană - Teatrul de folclor "Oberig" din Zastavna, care de asemenea a fost invitat să participe la această acțiune culturală de amploare, în cadrul proiectului transfrontalier "Depășind frontiere. Dezvoltarea turismului montan", implementat de organizația nonguvernamentală Centrul de Afaceri din Cernăuți și finanțat de Uniunea Europeană prin programul "România-Ucraina-Republica Moldova 2007 - 2013". Proiectul are drept obiective: îmbunătățirea dezvoltării socio-economice a zonelor rurale; stimularea înființării de noi întreprinderi transfrontaliere de turism, demonstrarea potențialului turistic comun al Bucovinei care vizează comunitățile din zonele montane și administrațiile publice locale; dezvoltarea relațiilor dintre tradițiile culturale ale zonei și turismului; promovarea cooperării transfrontaliere și a relațiilor dintre oameni și mediul de afaceri din zonele rurale montane; consolidarea schimbului transfrontalier de oameni, culturi și idei.

A încheiat spectacolul, ca de obicei cu un recital extraordinar, Ansamblul Artistic Profesionist "Ciprian Porumbescu" din Suceava.

În data de 19 mai în satul Bănila din raionul Storjineț, într-o poiană pitorească din dumbrava de mesteceni s-a desfășurat pentru a doua oară acțiunea culturală, dar și cu caracter turistic "Festivalul sucului de mesteacăn", care este unicat în toată Europa.

Pe tot parcursul zilei de duminică, participanții la această acțiune inedită și-au petrecut timpul liber într-o atmosferă cu totul deosebită. Ei au avut posibilitatea să se plimbe cu cai și măgăruși, să viziteze ateliere de lucru pentru diferite meșteșuguri populare și arta japoneză - origami, iar majoritatea au vizionat cu plăcere spectacolul susținut de artiștii amatori din raionul Storjineț și oaspeții din România.

Publicul s-a arătat încântat de evoluarea artistică a membrilor Formației folclorice „Gura izvorului”, din comuna Vatra Moldoviței a Sucevei, condusă de Ilaria Pușcă, care au inclus în programul lor și câteva fragmente din obiceiul de nuntă. La rândul lor oaspeții din România au fost încântați de pitorescul locurilor dar și de primirea pe care le-au făcut-o gazdele. Acești artiști amatori au fost invitați la Festival de către coorganizatori - reprezentanți ai Centrului de afaceri din Cernăuți, care implementează cu succes Proiectul transfrontalier "Depășind frontierele. Dezvolta-

rea turismului montan." Gazdelor le-a fost închinat colacul din cel mai bun grâu din comuna Vatra Moldoviței, oaspeții bucurându-se de suc de mesteacăn pe care l-au gustat pentru prima oară.

Poeta, prozatoarea, membră a Uniunii Scriitorilor din România, Viorica Petrovici, ne-a destăinuit cu mare pasiune că este îndrăgostită de acest ținut, de această zonă. "Îmi pare o catedrală cu lumânări albe. Pentru mine, ca poetă, este o sursă de inspirație continuă.

Festivalul este încărcat de o energie extraordinară, el nu poate fi decât binecuvântat, fiindcă ne unește, ne împrietenește și aduce noi forme de acțiuni interactive".

Din cauza că anul acesta Festivalul a fost organizat după perioada optimă de extragere a sucului de mesteacăn, vizitatorii au avut posibilitatea să guste doar produsul fabricilor din Storjineț și Hliboca.

Pe lângă suc de mesteacăn oaspeții festivalului au fost serviți și cu rachiu din suc de mesteacăn „Berezovuha” și cu specialități culinare tradiționale cu gust de fum de lemn de brad, pregătite în cazane, pe foc deschis.

În cadrul Festivalului a fost organizată și o expoziție cu lucrările premiate la Concursului Internațional de Caricatură cu tematică ecologică, prezentate de Asociația Grupul Ecologic de Colaborare „Bucovina” din Suceava, creații care au fost deja expuse în Cernăuți, București, Madrid, Vilnius, Helsinki și Bruxelles.

La iarmarocul din dumbrava de mesteceni admiratorii artei meșteșugărești au avut posibilitatea să cumpere articole tradiționale confecționate de meșterii populari.

Organizatorii acestui Festival unicat susțin că edițiile viitoare vor avea statut internațional și speră ca acesta să fie inclus în traseele turistice din Bucovina, ca un eveniment deosebit.

Iurie LEVICIC

UN NOU ȘI AMBIȚIOS PROIECT

Asociația B-Right Media va găzdui în perioada 6-14 Iulie un proiect la care vor participa 30 de tineri și lucrători de tineret din România, Ucraina, Republica Moldova, Italia, Turcia și Marea Britanie. Proiectul, cu numele Go Fresh - Generating Opportunities to Focus on the Right Eating

Solutions for Our Health, este implementat de Asociația B-Right Media gratis unei finanțări din partea Comisiei Europene, prin Programul Tineret în Acțiune. Din fiecare țară participă câte patru tineri, îndrumați de câte un lucrător de tineret. La acest proiect vor participa 5 tineri din

Ucraina din cadrul Centrului Bucovinean de Artă pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Românești, care este partener în implementarea lui.

Proiectul își propune să promoveze stilul de viață sănătos, atât prin intermediul alimentației corespunzătoare cât și prin mișcare și să creeze un instrument util de lucru numit 'Ghidul Consumatorului Inteligent', care va cuprinde atât concepte teoretice legate de stilul de viață sănătos, rezultate ale dezbaterilor din cadrul proiectului, precum și rețete sănătoase din țările participante.

Schimbul de tineri ce va avea loc în Iulie este a doua activitate internațională

din cadrul proiectului. Prima a avut loc în perioada 17-18 mai, tot la Botoșani, și a reprezentat o Vizită de Pregătire în Avans, la care au participat reprezentanți ai țărilor implicate, pentru a pune la punct ultimele detalii organizatorice necesare pentru buna desfășurare a Schimbului de Tineri.

Proiectul se bazează în totalitate pe principiile educației nonformale, fiecare experiență prin care vor trece tinerii însemnând un pas înainte în procesul lor de învățare. Progresul înregistrat de fiecare dintre tineri, tradus în cunoștințe, competențe și atitudini dobândite, va fi recunoscut prin certificate Youthpass, utilizate la nivel european.

Raluca BALAȘCĂU, Botoșani

TROIȚA DIN BUDA-MAHALA

continuare din pagina 1

decedați, după deportare, în exilul lor siberian și kazah, împușcați în primăvara anului 1944 de către militarii sovietici la o margine a pădurii. În conformitate cu hotărârea res-

pectivă a sesiunii Consiliului local Mahala, a fost repartizat terenul pe care să fie înălțată Troița, iar gospodarul Sain Mândrescu și-a luat obligația morală s-o construiască în termenul stabilit. Și Sain Mândrescu a dovedit în fața întregului sat cu câtă ardoare se poate munci atunci când îți iubești neamul din care faci parte, când îți cinstești înaintașii, când știi să respecti tradițiile moștenite din străbuni și când trăiești cu adevărat creștinește. Tocmai de la Gura Humorului a adus un sculptor în lemn, tocându-l să meștească proiectata Troiță, apoi un tânăr pictor local a fost angajat să graveze în placa de marmură neagră numele victimelor din Buda ale regimului totalitar sovietic.

În fiecare an, în luna iunie, lângă Troița, preotul Dumitru Mițitei, parohul bisericii "Sfântul Ștefan cel Mare" din Buda-Mahala, oficiază, în prezența a numeroși creștini, slujbe de pomenire a budenilor masacrați, deportați, asasinați de trupele NKVB-ului, care n-au avut parte de înmormântare creștinească și care își dorm somnul de veci în pământ străin, și de fiecare dată slujba de pomenire este însoțită de un miting de doliu, la care, în afară de budeni, mahaleni și co-

teni, participa activiștii ai societăților orașenești și regionale "Golgota", ziaristi, profesori școlari și universitari, elevi și tot de fiecare dată sufletul acțiunii de pomenire a victimelor staliniste este gospodarul Sain Mândrescu. Lângă mormântul celor fără morminte omul viguros și falnic ca un stejar nu-și poate stăpâni plânsul, amintindu-și că în neagra străinătate și-a pierdut unchi și mătuși, veri și verișoare de toate gradele - în total 13 persoane.

De multe ori, în drumul lor spre Toporăuții lui Miron Barnovschi-Vodă, spre Cernaucă Huxmuzacheștilor, spre Șipinții Costinilor, spre Mahalaua Nandrișilor sau spre Boianul lui Ion Neculce, grupuri de turiști din județele Suceava și Botoșani, din inima Ardealului, din Iași sau București se opresc lângă Troița lui Sain Mândrescu de la marginea satului Buda, care este un monument al durerii noastre generale, dar și o operă de artă, pentru a păstra un moment de reculegere în memoria celor martirizați de regimul stalinist doar pentru faptul că au fost buni români și buni creștini.

Prof. Ion TIMCIUC,
membru al Societății "Golgota"

* * *

In imagini: Troița din Buda-Mahala, gospodarul Sain MÂNDRESCU împreună cu soția sa Mărioara

Cadran liric

REÎNTOARCEREA POETULUI

(Cu prilejul ridicării monumentului lui M. Eminescu la Cernăuți)

Din lunga despărțire
cu Prutul și Siretul
în care s-a scăldat
când era doar un pui,
revine astăzi
pentru veci Poetul
acasă, la neamurile lui.
leșii, români, afară
din case și din curți
să-l întâlnim
cu flori de neuitare
aici, la noi, la Cernăuți,
de unde a pornit
în lumea mare!
Sa-l așezăm la loc de cinste
în capitala ținutului de fagi
în casa mare,
alături de icoane,
în rând cu cele mai de preț și dragi
ce le avem
din vremile ștefane.
...Din lungă băjenie
se-ntoarce iar acasă
poetul nostru
cel mai pățimit
cu fruntea sus,
măestruoasă,
în haine grele,
de granit

(10 Ianuarie 2000)

Grigore PETRESCU- ROTARU

EMINESCU E LA NOI

(Cu prilejul dezvelirii bustului lui M. Eminescu la Herța)

Credem că prin Herța treceai în acei ani
pe calea dintre Cernăuți și Botoșani,
pe drum cu tei, cu plopi, fagi și stejari,
prin baștina atâtor oameni mari, -
Asachi, Bogrea, Sion, Verona, Fundoianu,
ce s-au umbrat ca Tine sub aceeași tei
și moștenire sfântă ne lăsară,
ducându-i faima acestui colț de țară.
În inimi și-n sufletele noastre ești demult,
fermecătorul vers toți îl doinesc, l-ascult',
il cântă azi și tineri, și bătrâni.
Ai ars ca să devii o stea pentru români.
La bucurii, succese și nevoi
ne-nsuflătești, alături ești de noi.
Ai simțit durerea celor mulți,
ca nimeni altul ai știut s-ascuți;
freamăt de codru, cânt de dor și jale
duios răsună toate în versurile Tale.
Ce-a fost frumos pe-acest picior de plai
ai strâns și-ai împletit în românesc grai.
Azi vii acasă-n piatră, în bronz și în granit.
Pe plai herțean, Luceafăr, bine ai venit.

Dumitru OLARU

EPIGRAMA

Vasile VOROBET

LA CONSULTAȚIE

A intrat încet, cu frică.
La un medic, o bătrână.
- Spune-mi ce ai, mătușică?
- Niște brânză și smântână!

IMBOLD ROMÂNESC

Să îngropăm adânc și cu rușine
Cadavrul comunist deșus la morgă,
Să ne spălăm ISTORIA în fine
De toată cloctura de ... mahorcă!

CONVERSAȚIE ÎN CÂMP

Îl trage Gheorghe la cuvânt
Pe Constantin care prășea:
- Gătit-ai de pus în pământ?
- Nu tăt, mai am pe soacră-mea.

ROMÂNUL, OM GOSPODĂROS

Descurcureș cum vrea să pară,
Își face sanie din vară
Și-n plină iarnă, sărăntoc,
O taie și o dă pe foc..

TRANSPLANT

(relativ la "limba moldovenească")
Medicii, prin chirurgie,
Azi organele le schimbă;
Și la Chilinău - se știe -
S-a-ncercat transplant de... limbă.

CODRU-I FRATE CU ROMÂNUL

Plânge Codrul plin de cioate;
Nimeni de el nu se-ndură
C-a rămas să fie frate
Și cu-acela care-l fură.

VOCAȚIE SUCCESORALĂ

Comunismu-a sucombat;
Însa noi, flămânzii, goii,
Am rămas cum ne-a lăsat,
C-au trimis, în loc, strigoi.

HOMO HOMINIS... CANIS

Câinii - câini și oameni câini,
Când sunt sloboziți din cușcă,
Primii vin, te ling pe mâini,
Ceilalți sar din nou și mușcă.

RUGĂ PENTRU UN BLESTEM

(apropo de "capra vecinului")
- Prelungește-mi, Doamne, chinul
Și mă fă să cred în semne,
Dar sa știu că și vecinul
Stă în iarnă fără lemne.

VLAD ȚEPEȘ REDIVIVUS

- Chiar de-ați porni târâș și-n coate,
Reforma n-o puteți începe;
Întâi și-ntâi puneți pe roate
O întreprindere de... țepel!

CAPRA CU TREI IEZI

(în versiune modernă)
Zise unul dintre iezi:
Dacă vrei să ne mai vezi,
Kent, cafea și Ecstasy!"

FOLCLORICĂ

Când mi-a fost Puica departe
I-am răspuns numai prins în carte,
De când ne-a unit hazardul,
Îi răspund numai cu... cardul.

I. ODIȘTEANU

NEDUMERIRE ÎNTR-O SALĂ DE CONCERT

S-au adunat românii-n burg,
Că-i zi de mare sărbătoare.
Așteaptă toți. De la Strasbourg
Nu vine vreo felicitare?
Dar iată-o doamnă cam șatenă
Își face apariția-n scenă
Și, apăsând pe „r”, declară:
"El nu e la Strasbourg, ci-n țară"...

UNEI DOAMNE CE-ȘI CONTESTĂ ORIGINEA

"Româncă sunt... neprihănită!" -
Declară, fără să-și dea seama,
Că are chipul de semită,
Deși... ruteancă i-a fost mama.
P.S. De ce matala uși, duduca...
Că sânge ai de politrucă?

Clubul Media "Meridian" continuă preselecția cursanților pentru laboratorul tehnic, în cadrul căruia își pot perfecționa măiestria copii și tinerii pasionați de arta audiovizuală. Sunt invitați elevi și studenți cu vârsta cuprinsă între 12-23 ani.

După informații suplimentare vă puteți adresa:

Cernăuți, str. 28 iunie, nr.7

Sau la numerele de telefon:

(0372) 90 42 09 , +38066 497 92 06 și +38050 906 00 99

Numărul este realizat cu strijinul Consiliului Județean Alba (Președinte Ion Dumitrel) și Biblioteca Județeană Alba Lucian Blaga (Director Mioara Pop)

Centrul Bucovinean de Artă
pentru Conservarea și Promovarea
Culturii Tradiționale Românești
Cernăuți
www.artbuc.cv.ua

Clubul Media
"MERIDIAN"

Adresa noastră: 60321
Regiunea Cernăuți,
raion Noua Sulița,
s. Boian, str. Holovha nr. 70

Sediu: 58002
Cernăuți, str. 28 iunie nr. 7

E-mail:
centrcultperla@gmail.com
centrcultperla@yahoo.com
office@artbuc.cv.ua

Director(responsabil): Iurie Levciuc
Colegiul de redacție: Dumitru Covalciuc, Romeo Istrati, Nicolae Bodnariuc, Mihaela Lupu, Ioan Mateiciuc
Tehnoredactare: Sergiu Nicoric
Fotoreporteri: Sergiu Nicoric, Alexandru Ciornei, Iulian Levciuc, Nicolae Haucă, Vladimir Loscinin